

Czesław Miłosz

Przekłady poetyckie wszystkie

Redakcja
Magda Heydel

Wydawnictwo Znak
Kraków 2015

SPIS TREŚCI

MOWA WIĄZANA I INNE PRZEKŁADY
Z LAT 1930–1983

Przedmowa	7
-----------------	---

I. Lata 1930.**Charles Baudelaire**

Balkon	10
--------------	----

Oskar Miłosz

Symfonia listopadowa	12
----------------------------	----

H	14
---------	----

Wóz	16
-----------	----

Niedokończona symfonia	18
------------------------------	----

Thomas Traherne

Z <i>Wierszy o szczęśliwości</i>	
--	--

Powitanie	23
-----------------	----

Powrót	24
--------------	----

Przygotowania	25
---------------------	----

Kazys Boruta

Z wierszy bałtyckich	
----------------------------	--

Krajobraz bałtycki	26
--------------------------	----

Miłość z daleka	26
-----------------------	----

Kobieta z bałtyckiego brzegu	26
------------------------------------	----

Pieśń wiatrów bałtyckich	27
--------------------------------	----

Żmujdzini w więzieniu	28
-----------------------------	----

Wilcze szczęście	29
------------------------	----

Bunt oraczy	30
-------------------	----

Patrice de La Tour du Pin

Awanturnik	36
------------------	----

II. 1939–1945**Jean Le Louët**

Postawy	41
---------------	----

William Shakespeare

Z <i>Jak wam się podoba</i>	
-----------------------------------	--

Akt drugi, scena piąta	42
------------------------------	----

Akt drugi, scena siódma	43
-------------------------------	----

Akt trzeci, scena druga	44
-------------------------------	----

Akt czwarty, scena druga	45
--------------------------------	----

Akt piąty, scena trzecia	45
--------------------------------	----

William Blake

Do Wiosny	47
Do Lata	47
Do Jesieni	48
Do Zimy	49

Thomas Stearns Eliot

Ziemia jałowa

I. Grzebanie umarłych	50
II. Gra w szachy	52
III. Kazanie ogniste	55
IV. Śmierć w wodzie	60
V. Co powiedział grom	61
Przypisy autora	64

John Milton

Z Raju utraconego

Z Księgi I: Szatan urągający	69
Z Księgi XII: Wygnanie z Raju	70

William Cowper

Samotność Aleksandra Selkirka	71
-------------------------------------	----

George Crabbe

Wioska

Księga I	73
----------------	----

William Wordsworth

Z wierszy ułożonych kilka mil nad klasztorem Tintern, przy ponownym odwiedzeniu brzegów rzeki Wye podczas wycieczki, 13 lipca 1798 roku	75
---	----

Robert Browning

Stracony przywódca	79
--------------------------	----

III. 1946–1950**Walt Whitman**

Z Pieśni o sobie samym	81
Pieśń dla poległych	82

Edwin Markham

Człowiek z motyką	84
-------------------------	----

E.E. Cummings

Moje słodkie stare etcetera	86
-----------------------------------	----

Robert Burns

Piosenka	87
----------------	----

Carl Sandburg

Z Wierszy chicagowskich

Bogaty polski chłop przeklina swoją siostrę, która uciekła z dzikim człowiekiem	88
Parostatek	88
Kopacze	89

Zbrukana gołębicą	89
Ogrodzenie	90
Odjechała	90
Lopaciarz	91
Miłość murarza	91
Człowiek, oprawca człowieka	91
Burmistrz miasta Gary	92
Omaha	93
Dom	93
Szczęście	94
Lud będzie żył	95
Anonim	
Biali i Indianie pogranicza	98
Vachel Lindsay	
Szymon Legree. Przypowieść murzyńska	108
Negro spirituals	
Bóg będzie ogniem spalać ten świat	111
O, chciałbym ja mieć orle skrzydło	112
Jerycho	112
Mój wojenny strój tutaj złożę	113
To ja, o Panie	114
Niczyjej tutaj modlitwy nie słyszę	115
Kiedy złote trąby zagrają	116
Widzę, księżyc wschodzi	117
Czasem ja jestem	117
Poeci murzyńscy	
Margaret Walker	
Dla mego ludu	118
Luis Palés Matos	
Nianigo w niebie	119
Kenneth Everard Ingram	
Jaszczurka	123
Bruce McMarion Wright	
Doświadczenie	125
George Campbell	
Litania	126
Jacques Romain	
Gwineja	127
Hugh Doston Carberry	
Powrót	128
Helene Johnson	
Megalu	128

Ildefonso Pereda Valdés	
Kolysanka dla murzyńskiego dziecka	129
Nicolás Guillén	
Nie wiem, żołnierzu... ..	130
Owen Dodson	
Decyzja	131
Federico García Lorca	
Lament	133
Mała ballada o trzech rzekach	133
Gitara	134
Pablo Neruda	
Ocean	137
Młodziutka Angela	138
Trzy pieśni materii	
I. Wejście w drzewo	138
II. Obrona selera	140
III. Statut wina	142
Bitwa nad rzeką Jarama	145
Hymn i powrót	147
Pogrzeb na wschodzie	148
Oda do Fryderyka Garcíi Lorka	149
Alberto Rojas Jiménez przybywa leć	153
Serce Magellana	157
Almeria	161
Znieważone ziemie	162
Pieśń do Stalingradu	163
Jorge Carrera Andrade	
Miejsce, skąd pochodzę	166
Głos wyborczy dla zieleni	167
Nic nie jest nasze	168
Ruchy przyrody	169
Drugie życie mojej matki	170
Ziemskie mieszkanie	171
Poeci chińscy	
Ai Czang	
Trębacz	174
Człowiek, który umarł drugi raz	
I. Nosze	179
II. Szpital	180
III. Ręka	181
IV. Ozdrowienie	182
V. Chodząc	183
VI. Pole bitwy	184

VII. Spojrzenie	185
VIII. Zmiana munduru	186
IX. Pożegnanie	186
X. Błysk ducha	187
XI. W marszu	188
XII. Ziemia	189
Inwokacja do świtu (Rozmowa między słońcem a poetą)	191
Wen I-tuo	
Bóg miłości	192
Ju Min-czan	
Lady Macbeth	193
Pien Czy-lin	
Pierwsza lampa	194
Cang K'o-cia	
Morze	194
Gwiazda bez imienia	195
Odpoczynek w południe	196
Łzy, krople potu i perty	197
Cisza	197
Powrót	198
Tien Czien	
Kary koń, rewolwer i pieśń	199
Mam tylko skrawek papieru i kilka krwawych plam	200
Pieśń w górach	200
Mao Tse-tung	
Śnieg	201
William Shakespeare	
Otello. Maur wenecki. Akt pierwszy	202
IV. 1951–1960	
Nuchim Bomse	
Modlitwa mojej matki przed zmrokiem	233
William Butler Yeats	
Odjazd do Bizancjum	234
Wieża	235
Thomas Stearns Eliot	
Wydrążeni ludzie	242
Burnt Norton	246
Gerontion	252
Wallace Stevens	
Koneser chaosu	255
Wiersze z naszego klimatu	256
Wiersz, który stanął zamiast góry	257

O nowoczesnej poezji	258
Pustka w parku	259
Suchy bochen	260
Tym rzeczom dano powód	261
Wystan Hugh Auden	
Voltaire w Ferney	262
Conrad Potter Aiken	
Preludium LVI	264
Marianne Moore	
Czym są lata?	266
Delmore Schwartz	
Ballada o dzieciach cara	267
Theodore Roethke	
Partner	271
William Stanley Merwin	
Corps de ballet	272
Mac Goodman	
Ogień i pieśń	275
Otwierały się drzwi na oścież	276
Thomas Merton	
Św. Malachiasz	278
William Carlos Williams	
Jachty	280
John Crowe Ransom	
Przebudzenie Janki	282
V. 1961–1983	
Walt Whitman	
Słyszałem was, uroczyście i słodko brzmiące organy	284
Miasto uczt	284
Noc na preriach	285
Opowiedziała mi matka (z poematu <i>Śpiący</i>)	285
Dzieci Adama (fragment)	286
Iskry spod koła	287
Cudy	287
Kawaleria przechodzi rzekę w bród	288
Biwak na zboczu góry	289
My dwoje	289
Wy, zbrodniarze na rozprawach w sądzie	290
Mysząc o czasie (fragment)	290
O, żyć zawsze i zawsze umierać	291
Kiedy ocean życia zabierał mnie w odpływie	291
Czy nigdy na ciebie nie przyszła godzina	293

Do lokomotywy w zimie	293
Kim ostatecznie jestem	294
Ostatnia inwokacja	294
Robinson Jeffers	
Kochaj dzikiego labędzia	296
Wieczorny odpływ	296
Oko	297
Kres kontynentu	297
Miejscowa legenda	299
Intelektualiści	299
Radość	300
Statki we mgle	300
Tor House	301
Pożar w górach	302
O śliczna skała	302
W obronie złych snów (dwie pierwsze części)	304
Rozdzierać życie	306
Pełnia księżyca	306
Skała i jastrząb	307
Pisane nocą	308
Zatoka Morro	308
William Everson (Brother Antoninus)	
Ucieczka na pustynię	309
Rzeź niewiniątek	311
Konstandinos Kawafis	
Itaka	314
Dariusz	315
Myris: Aleksandria, A.D. 340	316
Czekając na barbarzyńców	319
Thomas Traherne	
Centurie (z trzeciej <i>Centurii</i> , 2, 3)	
Ziemia jako raj	321
William Blake	
Z Jeruzalem	322
Zaślubiny niebios i piekieł	
Przysłowia piekielne	323
Obraz boski	325
Thomas Merton	
Elegia dla Ernesta Hemingwaya	326
Tomas Venclova	
Rozmowa w zimie	327
Kabir	
W świętych sadzawkach	331

Do kogo mam pójść?	331
Klejnot przepadł	331
Przyjacielu, na Niego czekaj	332
Przyjacielu, to ciało	332
Bawiłam się	333
Cierpię	333
Wędrowałem	333
Wewnątrz tego glinianego garnka	334
Opowiedz mi, łabędziu	334
Śmieję się, kiedy słyszę	335

David Herbert Lawrence

Mistyk	336
Anaksagoras	336
Człowiek z Tyru	337
Pax	338

HAIKU

1992

Wprowadzenie	343
Haiku	352
Nowoczesne haiku	380

OSKAR MIŁOSZ, STORGE

1993

Przedmowa	395
Wiersze	
Bezsensowność	407
Symfonia wrześnieowa	408
Ars Magna	
List do Storge	414
Memoria	426
Liczby	432
Turba Magna	438
Lumen	441
Wiersze	
Nihumim	446
Pustkowia	450
Thalita kum	452
Pieśń poznania	454
Spowiedź Lemuela	464

WYPISY Z KSIĄG UŻYTECZNYCH

1994

Przedmowa	475
Epifania	483
David Herbert Lawrence	
Maximus	484
Issa	
* * * (Z gałęzi...)	485
Carlos Drummond de Andrade	
Na środku drogi	486
Jean Follain	
Muzyka sfer	487
O przyrodzie	488
David Wagoner	
Autor <i>Ornitologii amerykańskiej</i> rysuje ptaka dziś wymarłego gatunku	
(Alexander Wilson, Wilmington, N.C., 1809)	489
Parzące się nury	491
Jean Follain	
Wypychacz ptaków	492
Li-Young Lee	
Irysy	493
Robert Creeley	
Jak mówią	494
Mary Oliver	
Zimorodek	495
Theodore Roethke	
Zbieranie mchu	496
Robert Francis	
Jemioluszki	497
Lin Ho-Ching	
Wiosna	498
Philip Levine	
Noc bezsenna	499
Robert Hass	
Późna wiosna	500
William Stanley Merwin	
Zmierzch w zimie	502
Z afrykańskiego folkloru	
Hymn do słońca	503
Tomas Tranströmer	
7 marca 1979	504

David Herbert Lawrence	
Motyl	505
Gary Snyder	
Ważka	506
Theodore Roethke	
Goździki	507
Robinson Jeffers	
Zwierzęta	508
Carmel Point	509
Galway Kinnell	
Brzask	510
Nelson Foster	
Śliwka Santa Rosa	511
Robert Morgan	
Miód	512
Joanne Kyger	
Zniszczenie	514
Mary Oliver	
Dzikie gęsi	516
Jane Hirshfield	
Opowieść	517
Jorge Guillén	
Lot	518
Kłopoty z opisem rzeczy	519
Walt Whitman	
* * * (Jestem poetą rzeczywistości...)	520
Biegacz	520
Su Tung Po	
Na obraz Wanga, sekretarza Yen Linga	521
Robert Morgan	
Sznur od dzwonu	522
Szlak bawołów	523
Judah Al-Harizi	
Błyskawica	524
Słońce	524
Lutnia	524
Robert Hass	
Obraz	525
Rolf Jacobsen	
Kobalt	526
Wiek wielkich symfonii	527
Wallace Stevens	
Studium dwóch gruszek	528

Howard Nemerov	
Wyobrażając	530
Francis Ponge	
Żaba	531
Kartofel	532
Yuan Mei	
Kiedy nadchodzą chmury	534
Muso Soseki	
Wspaniały szczyt	535
Podróż	536
Valery Larbaud	
Oda	537
Obrazy	538
Blaise Cendrars	
Ziemie Aleutów	541
Rybna zatoczka	542
Żniwo	542
Tampa	543
Frisco City	543
Li Po	
Na starą nutę	544
Chang-Chi	
Przybywając nocą do chaty rybaka	545
Po-Chu-I	
Wyruszając wcześniej rano z oberży w Chu-Cheng (pisane w r. 815)	546
Wen T'ing-yun	
Odjazd z góry Shang o świcie	547
Po-Chu-I	
Sen o górach (napisany, kiedy miał siedemdziesiąt lat)	548
Li Po	
Sen o bogini	549
Wang Wei	
Na pożegnanie Ping Danrana, kontrolera	550
Posłany na granicę	550
Zachodnie Długie Góry	551
Pieśń na maszerowanie razem z armią	551
Przyglądając się polowaniu	551
Chang Yang-hao	
Wspominając przeszłość na przełęczy Tung	552
Rolf Jacobsen	
Pociąg pośpieszny	553

Antonio Machado	
Tęcza w nocy	554
William Stafford	
Wakacje	556
John Haines	
Pociąg przystaje w Healy Fork	557
Edward Field	
Podróż	559
Ch'in Kuan	
Na wielkim kanale	561
Ch'en Yu-i	
Podróżując po powiecie Hsiang	562
Wen T'ing-yun	
Na południowym promie Li-chu	563
Wang Wei	
Żeglując, wpływam rankiem do Xinyang	564
Z miejskiej wieży na północ od rzeki	565
John Haines	
Na górze	566
Jaan Kaplinski	
* * * (Szliśmy do domu, mój syn i ja...)	567
O miejscach	568
Wang Chien	
Południe	569
Tu Fu	
Jadąc na północ	570
Po-Chu-I	
Po zebraniu jesiennych podatków	571
Deszcz	572
Rzeka na wiosnę	573
Tu Fu	
Znowu wiosna	574
Su Man Shu	
Wygnanie w Japonii	575
Louis Simpson	
Po północy	576
Allen Ginsberg	
Dziwny nowy domek w Berkeley	577
James Applewhite	
Modlitwa za mego syna	578
Po-Chu-I	
Początek lata	579
Szaleńczo śpiewając w górach	580

Elizabeth Bishop	
Brazylia, 1 stycznia 1502	581
Rolf Jacobsen	
Katakumby San Callisto	584
Gunnar Ekelöf	
Grecja	585
Tomas Tranströmer	
Syros	586
Linda Gregg	
Muzyka nocą	587
Sándor Weöres	
Równina	588
Tomas Tranströmer	
Przedmieście	589
David Kirby	
Do francuskiego strukturalisty	590
Antonio Machado	
Letnia noc	591
Wang Wei	
Biały żółw pod wodospadem	592
Ou Yang Hsiu	
Rybak	593
Liu Tsung Yuan	
* * * (Stary rybak nocuje u zachodnich skał...)	594
Wang Wei	
Wiosenne światło	595
Dom nad jeziorem	595
Kwietna kotlina	595
Chwila	596
Walt Whitman	
Wiejski obraz	597
Aloysius Bertrand	
Murarz	598
Kenneth Rexroth	
Sygnatura wszystkich rzeczy	600
Serce Heraklesa	602
Tu Fu	
Zachód słońca	603
Świt zimowy	604
Wiatr z południa	605
Czysto po deszczu	606
Gary Snyder	
Koniec października, biwakując w Sawtooths	607

Keith Wilson	
Zmierzch na moim podwórzu	608
Ted Kooser	
Późne światła w Minnesota	609
Tomas Tranströmer	
Szyby	610
Rolf Jacobsen	
Guma	611
Al Žolynas	
Zen domowych zajęć	612
Raymond Carver	
Okno	613
Jean Follain	
Kupując	614
Czarne mięso	615
Szkola i przyroda	616
* * * (Lustra odbijają...)	617
Świt	618
Linda Gregg	
Ciemna rzecz w środku dnia	619
Jaán Kaplinski	
* * * (Moja żona i dzieci czekały na lody...)	620
Walt Whitman	
Przy migotliwym płomieniu obozowego ogniska	621
Eamon Grennan	
Kobieta w oświetlonym oknie	622
Charles Simic	
Państwo snu	624
Po-Chu-I	
Spać jadąc konno	625
Wayne Dodd	
O deszczu i powietrzu	626
Sándor Weöres	
Deszcz	627
Ludzie wśród ludzi	628
Wang Wei	
Pieśń o Xi Shi	629
Tańcząca kobieta, mąż z kogutami, ubogi mędrzec	630
Tu Fu	
Do Pi Ssu Yao	631
Maei Yao Ch'en	
Pewien sen w nocy	632

Seamus Heaney	
In memoriam M.K.H.	633
Konstandinos Kawafis	
Suplikacja	634
Walt Whitman	
Kiedy wlokłem się z trudem lasami Wirginii	635
Widziane w obozie o szarym i ciemnym świetle	636
William Carlos Williams	
Proletariacki portret	637
Na starą ubogą kobietę	638
Al Żolynas	
Miłość w klasie	639
Leonard Nathan	
Toast	641
Pieśń pęcherza	642
Steve Kowit	
Ostrzeżenie	643
Sharon Olds	
Powracam do maja 1937 roku	644
Walt Whitman	
Bezgłośny cierpliwy pajak	646
Skóra kobiety	647
Z sanskrytu	
Rankiem	648
Chu Shu Chen	
Ranek	649
Z sanskrytu	
Pomiędzy	650
Li Ch'ing-Chao	
Beznadzieja	651
Linda Gregg	
Dorośła	652
Z sanskrytu	
* * * (Kiedy przycisnął usta...)	653
Jean Follain	
Lustro	654
Cesarz Ch'ien-Wen z dynastii Liang	
Wstając w zimie	655
Z sanskrytu	
Nad rzeką	656
Marichiko – Rexroth	
* * * (Czekałam całą noc...)	657

May Swenson	
Pytanie	658
Robinson Jeffers	
Spalenie	659
Sytuacje	660
Tu Fu	
Piknik	661
Guillaume Apollinaire	
Jesień	662
Joanne Kyger	
A w marcu upłynie dziesięć lat w Bolinas	663
Po-Chu-I	
Filozofowie	664
Złote Dzwonki	665
Po upiciu się, trzeźwiejąc w nocy	666
Wayne Dodd	
O jego życiu	667
Raymond Carver	
Wino	668
Josif Brodski	
Eneasz i Dydona	670
Franz Wright	
Opis dziecięcości (Według Picassa)	671
James Tate	
Ucząc malpę pisać	672
Lawrence Raab	
Nagle zjawienie się potwora w oknie	673
Tu Fu	
Wracając do domu późno w nocy	675
Zamieć	676
Oderwanie	677
Raymond Carver	
Pajęczyna	678
Tu Fu	
Patrząc na kwiaty nad rzeką	679
Po-Chu-I	
Wstępując na taras Ling-Ying i patrząc na północ	680
Mary Oliver	
Letni dzień	681
Z poezji Eskimosów	
Słowa-czary	682
Nachman z Braclawia	
* * * (Bóg...)	683

Dżalal ad-Din Rumi	
* * * (Powoli, powoli odłączaj się...)	685
William Stanley Merwin	
Na rocznicę mojej śmierci	686
Z afrykańskiego folkloru	
Wzywając Stwórcy	687
Chuang Tsu	
* * * (Ryby rodzą się w wodzie...)	688
Dążyć do wygranej	689
Dżalal ad-Din Rumi	
* * * (Daleko, za pojęciami dobra i zła...)	690
Li Po	
* * * (Ptaki wysoko lecąc przeleciały...)	691
Cesarz Ch'ang Yu	
Dźwięki dzwonu	692
Wang Wei	
Leniąc się pisać wiersze	693
Do mego kuzyna, urzędnika Wojskowych Dostaw	694
Pożegnanie	695
Na jeziorze	696
Żyjąc w lenistwie nad rzeką Wang	697
Tu Fu	
Goście	698
Po-Chu-I	
Nocując u starca nad strumieniem (pisane w r. 820)	699
Wang Wei	
Głęboko w Górach Południa	700
Muso Soseki	
Stary człowiek bez obowiązków	701
Kenneth Rexroth	
Miasto księżycy	702
Długie życie	703
Li Po	
* * * (Żyjemy w tym życiu jako wędrowcy...)	704
Z afrykańskiego folkloru	
* * * (W dzień kiedy umieramy...)	705
Z hebrajskiego	
* * * (Ty jesteś Jehowa, ja jestem wędrowiec...)	706
Historia	708
Shu Ting	
Może, czyli samotność pewnego autora	709

Nouszeg Iszkan	
Język ormiański jest domem Ormianina	710
Naomi Lazard	
Zawiadomienie	711

PRZEKŁADY ROZPROSZONE
Z LAT 1990.

Zen codzienny	715
Jane Hirshfield	
Powtarzająca się możliwość	720
Robinson Jeffers	
Ręce	722
Robert Hass	
Szczęście	723
Matka Boska Śnieżna	724

DENISE LEVERTOV, ŻÓŁTY TULIPAN
1999

Przedmowa	727
I	
Haft	734
Głuchoniemi	736
Pora spać	738
Udzielając sobie rad	739
Morze wśród lądu	740
Okazja	741
Dla tych, których mniej kochają bogowie	743
Pisarz i czytelnik	745
Poza polem	747
Sekret	748
Kobieta spotyka dawnego kochanka	750
Nowicjusze	751
Dar	753
Dostojny optymista	754
II	
Zaczyna się dzień	755
Łabędź w padającym śniegu	756
Furia i uspokojenie	757
Zagrożenie	758

Co dostajemy, mieszkając blisko jeziora	759
Oddychanie	760
Głębins	761
O, skosztuj i patrz	762
Mowa pierwotna	763
Życie wokół nas	764
Pobyty w równoległym świecie	765
Niszczyciele	766
Na przykład	767
Żyjąc	769
Piasek w studni	770
Jawny sekret	772
Świadek	773
Przepaska na oczy	774
Żółty tulipan	775

III

Kontrabanda	778
Początek mądrości	779
O wierze w fizyczne zmartwychwstanie Jezusa	780
Św. Tomasz Didymus	781
O tajemnicy Wcielenia	783
Salvator Mundi: Via Crucis	784
Służąca w Emaus (Obraz Velázquez)	785
Wniebowstąpienie	786
Zwiastowanie	788
Herezja	791
Ołtarze	792
Migotliwy umysł	793

Nota redaktora	795
Właściciele praw do tekstów	797
Alfabetyczny spis treści	807